

Initiatiefwetsvoorstel centraal
aandeelhoudersregister

Zuivere informatie uit de eerste hand

Een digitale omgeving waarin alles staat over vennootschappen en hun aandeelhouders. Dat is de wens van Tweede Kamerlid Ed Groot. Al jaren vraagt hij het ministerie van Veiligheid en Justitie zijn initiatiefnota voor een centraal aandeelhoudersregister uit 2011 uit te werken tot een wet. Zonder succes. Voor de PvdA'er is de maat vol. 19 januari diende hij – samen met Sharon Gesthuizen (SP) – een initiatiefwetsvoorstel in. 'Het is schandalig hoe de minister hiermee is omgegaan'.

Ed Groot

TEKST Jessica Hendriks | BEELD Truus van Gog

Ed Groot heeft er geen goed woord voor over. De manier waarop het ministerie van Veiligheid en Justitie zijn initiatiefnota over het centraal aandeelhoudersregister (CAHR) uit 2011 heeft behandeld. Ivo Opstelten, destijds minister, was enthousiast over het voorstel van de PvdA'er. Hij nam de nota over en zou met een wetsvoorstel komen. 'Een wetsvoorstel is veel werk. Ik heb er dus begrip voor dat het even duurt en er dingen tussenkomen', stelt Groot. 'Maar er zo lang over doen, getuigt van weinig respect voor het parlement. Helemaal omdat het ministerie zelf altijd zegt waarde te hechten aan het bestrijden van witwassen, belastingontwijking en andere financieel-economische criminaliteit. Dat je dan geen vaart maakt om zo'n belangrijk hulpmiddel verder uit te werken, is onbestaanbaar'.

DE JUISTE INFORMATIE

Toen de minister van Veiligheid en Justitie, Ard van der Steur, vorig jaar meldde eerst te wachten op het zogenoemde UBO-register

[*ultimate beneficial owner* – red.] voordat hij met een wetsvoorstel voor een CAHR zou komen, was voor Groot de maat vol. 'De minister vond de eisen van Europa belangrijker dan die van de Tweede Kamer. Dat kan echt niet. Als de minister het niet doet, doen wij het zelf wel', aldus Groot. Hij werd daarin gesteund door collega's Jeroen Recourt (PvdA) en Sharon Gesthuizen (SP). De politicus vroeg notaris Hans Erkamp hem te helpen bij het maken van een initiatiefwetsvoorstel. Erkamp was degene die Groot in 2010 vertelde hoe primitief het rechtssysteem in elkaar zit als het gaat om rechtspersonen. 'Ik legde uit hoe gemakkelijk het is om bij het Kadaster de juiste informatie te krijgen over onroerend goed en hoe moeilijk het is om aan betrouwbare informatie over vennootschappen en aandeelhouders te komen', zegt Erkamp. Toen de notaris zijn idee opperde om een digitaal centraal aandeelhoudersregister in te stellen, was Groot direct enthousiast en vroeg hem daarover een notitie te schrijven.

BEHEER DOOR KNB

Het initiatiefwetsvoorstel bevat een punt dat erg verschilt met de laatste plannen van de minister. Het register komt in beheer van de Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie (KNB). En dus niet, zoals het ministerie voorstelde, van de Kamer van Koophandel (KvK). Volgens Erkamp de enige juiste oplossing. 'De beroepsorganisatie heeft in 2013 ook de aktenregistratie overgenomen van de Belastingdienst. Dit gaat nu via een Centraal Digitaal Repertorium (CDR) heel gemakkelijk, snel en nauwkeurig. Een CAHR kan hier simpel op aansluiten.' Voor Groot maakte het in eerste instantie niet uit waar het register komt. 'Dat de minister met de KvK aan kwam zetten, verbaasde mij, maar dat het er komt, was voor mij belangrijker dan welke partij het in beheer heeft.' Toen hij van Erkamp hoorde dat het notariaat snel zo'n register kan opzetten, was hij om. 'Het gaat om snelheid. Het is zaak vaart te maken met een vorm van registreren. 'Daarnaast zijn de kosten voor een register bij de KNB veel lager dan bij de KvK', zegt Groot.

‘Politieke partijen moeten van goede huize komen om een register waar al zo lang op wordt aangedrongen tegen te houden’

Hans Erkamp

ENORME BEDRAGEN

Volgens Erkamp is er nog een reden waarom een CAHR beter door het notariaat kan worden beheerd en gevuld. ‘De informatie die de notaris uit akten haalt, is betrouwbaar. Er wordt niks weggelaten. Je hebt dus zuivere informatie uit eerste hand. Als je het laat voeden door aandeelhouders en directeuren is dat niet het geval. Zij weten niet altijd wat van belang is en kunnen ook bewust dingen verzwijgen’, legt Erkamp uit. En dat is nu juist wat Groot wil voorkomen met het CAHR. ‘De Algemene Rekenkamer heeft gezegd dat een centraal aandeelhoudersregister nuttig kan zijn bij tegengaan van btw-carrouselfraude. Alleen daarin gaan al enorme bedragen om: rond 50 miljard euro alleen al in Europa. Hierin speelt Nederland een rol, omdat de routen vaak via ons land lopen. Ook witwasconstructies waarbij je via een minderheidsdeelneming zaken kunt verhullen, komen veelvuldig voor. Hier moet snel een einde aan komen’, vindt de politicus. In het UBO-register komt te staan wie de uiteindelijk belanghebbenden

zijn. Deze informatie komt van de belanghebbenden zelf. Groot denkt dat het CAHR een toets op juistheid voor het UBO-register kan zijn. ‘De Belastingdienst kan dat UBO-register matchen met het CAHR en kijken of klopt wat er staat.’

GEEN ZOEKTOCHT MEER

De notaris krijgt straks volgens het initiatiefwetsvoorstel een belangrijke rol. Hij is verplicht ‘(...) bepaalde door hem opgemaakte akten uiterlijk op de eerste werkdag na de dag waarop de akten zijn opgemaakt langs elektronische weg in te schrijven (...)’, zo staat in het voorstel. ‘We krijgen er dus een taak bij’, zegt Erkamp. ‘Dat zal aan het begin even wennen zijn, maar als je het eenmaal doet, kan het snel gaan. Daarnaast bouwen wij met z’n allen aan een digitaal register dat over tien jaar boordevol waardevolle informatie staat. Werken met het CDR was ook wennen, maar als je er nu op terugkijkt, is het niet meer werk dan vroeger toen we alles bij elkaar moesten binden, klaarzetten voor de Belastingdienst en

bij terugkomst in ons papieren repertorium moesten zetten.’ De notaris kan door het nieuwe centraal aandeelhoudersregister ook zijn titelonderzoek beter uitvoeren. ‘Ik begrijp uit gesprekken met notarissen dat het vaak veel werk is om uit te zoeken wie de eigenaar is van een bv. Je stuit op gebrekkige informatie bij vennootschappen en de KvK. Het kan dus zomaar een tijd- en dus kostenbesparing zijn voor de notaris’, aldus Groot. Erkamp is het hiermee eens. ‘Nu moeten we nog aan de cliënt vragen of hij een notariële akte heeft waarin staat dat hij de aandelen heeft verkregen. Die akte is vaak kwijt of niet meer in bezit van de aandeelhouder, waardoor een zoektocht volgt. Die zoektocht kunnen we in de toekomst achterwege laten.’ En dat is niet alleen goed voor ons als notaris, maar ook voor de cliënt. We kunnen hem of haar namelijk sneller helpen en beter adviseren over wat wij nog meer in het CAHR zien staan’, vult hij zelf aan. Erkamp verwacht dat Nederlandse ondernemingen door het register ook interessanter worden voor buitenlandse investeerders. ‘Nederland wordt interessanter, omdat het hier zo goed is geregeld. Zekerheid van een goede registratie maakt aandelen tenslotte waardevoller’, aldus de notaris. ‘Wij kunnen juist daarbij onze toegevoegde waarde in de ondernemingsrechtpraktijk nog sterker laten gelden.’

NIETIGE BESLUITEN

Uit het CAHR kun je bij het overdragen van aandelen straks halen of degene die zich aandient inderdaad de aandeelhouder is,

hoeveel aandelen hij heeft en wanneer die persoon die aandelen heeft verkregen. Hierbij hoort ook pandrecht en vruchtgebruik, want die kunnen meebrengen dat de zeggenschap over aandelen bij een andere partij dan de aandeelhouder ligt. Erkamp: 'Als een aandeel is verpand, moet je weten wat er in die pandakte staat. Wie mag het stemrecht uitoefenen op de verpande aandelen? Als je pandrecht niet meeneemt, zouden er nietige besluiten kunnen worden genomen door een aandeelhouder die eigenlijk geen stemrecht had.' Het register wordt niet openbaar. Alleen de Belastingdienst, bepaalde andere overheidsdiensten, notarissen en bepaalde WWFT-instellingen krijgen toegang.

DOODSIMPEL

Groot dringt aan op speed, maar hij heeft niet de illusie dat zijn initiatiefwetsvoorstel nog wordt behandeld voor de verkiezingen. Zelf staat hij niet meer op de kandidatenlijst van de PvdA, dus de behandeling maakt hij niet actief meer mee. Dat laat hij over aan collega's Jeroen Recourt en Henk Nijboer. 'Het is een panklaar voorstel. In de loop van het jaar moet het wel lukken, wellicht parallel aan de behan-

deling van het UBO-register.' Veel kritiek verwacht hij niet. 'Politieke partijen moeten van goede huize komen om een register waar al zo lang op wordt aangedrongen, dat een algemeen belang dient en criminaliteit voorkomt, tegen te houden', zegt de politicus. 'De wetswijziging is heel eenvoudig. Het zijn een paar artikelen van de Registratiewet. Doodsimpel', vult Erkamp aan. Als het aan Groot ligt, wordt er bij de invoering van een CAHR ook nog een extra inspanning gedaan om alle bestaande akten in te schrijven. 'Dat zal meer geld gaan kosten, maar ik zou het zeker doen. Het hangt allemaal af van hoe de regering en andere politieke partijen er tegenaan kijken.' Erkamp is heel benieuwd hoe het CAHR straks in de praktijk werkt. Hij verwacht dat criminelen wellicht geen aandelen meer over proberen te dragen, maar certificaten. Iets waar geen notariële akte voor nodig is. 'Het overdragen van certificaten kan via onderhandse akte, dat zou een ontwikkelingsmogelijkheid voor criminelen kunnen zijn. De enige oplossing is dan dat de notaris ook een wettelijke rol krijgt bij het certificeren van aandelen en het overdragen van certificaten. De praktijk zal het leren', zegt hij. 'Dat zou een goede volgende stap zijn. Nu eerst zorgen dat het register er komt', besluit Groot. ■

TIJDSLIJN

- **Januari 2011:** PvdA-Tweede Kamerleden Groot en Recourt dienen de initiatiefnota 'Een centraal aandeelhoudersregister voor besloten- en (niet-beursgenoteerde) naamloze vennootschappen' in.
- **Eind 2012:** Na onderzoek besluit minister Opstelten (Veiligheid en Justitie) een besloten centraal aandeelhoudersregister op te gaan zetten.
- **Juni 2013:** De minister besluit het centraal aandeelhoudersregister onder te brengen bij de Kamer van Koophandel en niet bij het notariaat.
- **November 2014:** Tweede Kamerleden Gesthuizen en Merkies dienen een initiatiefnota 'Het centraal aandeelhoudersregister in de strijd tegen witwassen' in.
- **Februari 2016:** Minister Van der Steur (Veiligheid en Justitie) laat de Tweede Kamer weten dat de ontwikkeling van het centraal aandeelhoudersregister wordt aangehouden totdat het UBO-register verder is ontwikkeld.
- **April 2016:** Tweede Kamer neemt een motie aan waarin de regering wordt opgeroepen de voorbereidingen voor het centraal aandeelhoudersregister voort te zetten en te bewerkstelligen dat dit register, al dan niet in combinatie met het UBO-register, er gaat komen.
- **Januari 2017:** Tweede Kamerleden Ed Groot (PvdA) en Sharon Gesthuizen (SP) dienen een initiatiefwetsvoorstel in.